

19.05.2022- 110 ROCZNICA ŚMIERCI BOLESŁAWA PRUSA

(1847-1912)

Krótką notatka o Bolesławie Prusie

Naprawdę nazywał się Aleksander Głowacki. Urodził się 20 sierpnia 1847 roku w Hrubieszowie, w wieku dwu lat osierociła go matka, ojciec zmarł gdy Aleksander miał 9 lat. Dzieckiem zaopiekowała się rodzina - ciotki i starszy brat Leon. Przyszły pisarz uczęszczał do szkół m.in. w Lublinie, Siedlcach i Kielcach. Gdy wybuchło Powstanie Styczniowe, uciekł ze szkoły i dołączył do oddziału powstańczego. 1 września 1863 roku 16-letni Głowacki w potyczce pod Białką odniósł ranę karku, a do tego proch strzelniczy osmalił mu oczy. Rosjanie przetransportowali nieprzytomnego jeńca do szpitala w Siedlcach. Za udział w powstaniu Głowacki spędził kilka miesięcy w więzieniu, pozbawiono go też tytułu szlacheckiego. Stosunkowo niski wymiar kary związany był z interwencjami rodziny i młodym wiekiem Głowackiego.

Konsekwencją ran powstańczych było przewrażliwienie oczu (dlatego pisarz często chodził w ciemnych okularach) a także agorafobia. Głowacki nie mógł wejść na oświetlone schody, patrzeć przez okno, jeździć przez mosty. Koleją starał się podróżować jedynie w nocy. Doświadczenie walki w powstaniu ukształtowało też stosunek Prusa do narodowych zrywów. W liście do Mściława Godlewskiego pisał: "Ja, dawny ja, pochowany jestem razem z nadziejami moimi pod Białką, skąd drugi ja wyniósł: dwumiesięczne szaleństwo, zwątpienie w tego rodzaju zabawy i kalectwo".

Prus stał się zwolennikiem pozytywistycznej pracy u podstaw, mozolnego budowania postępu cywilizacyjnego, podnoszenia wykształcenia obywateli. "Pracę u podstaw" zaczął zresztą od samego siebie. "Notatnik" Prusa jest świadectwem prowadzonego z uporem samodoskonalenia. Punkt po punkcie rozpatrywane są w nim zadania: samokształcenie i praca nad własnym charakterem.

Głowacki rozpoczął studia na wydziale Matematyczno-Fizycznym Szkoły Głównej w Warszawie, ale na trzecim roku nie zdał egzaminów i przerwał studia. W Warszawie, zdany na własne siły, zarabiał jako guwerner i korepetytor, fotograf, ślusarz w fabryce Lilpopa i Raua. W roku 1871 przetłumaczył i napisał streszczenie dzieła angielskiego filozofa Johna Stuarta Milla "Logika", próbował też sił, jako dziennikarz pod pseudonimem "Jan w Oleju".

Za debiut prasowy Głowackiego uważa się zamieszczony w 22. numerze czasopisma "Opiekun domowy" z 29 maja 1872 roku artykuł społeczny "Nasze grzechy". Tego samego roku w czasopiśmie "Niwa" opublikowany został jego pierwszy artykuł popularnonaukowy "O elektryczności". Na łamach "Opiekuna domowego" w 1872 roku ukazywały się też felietony Głowackiego "Listy ze starego obozu", które autor po raz pierwszy podpisał pseudonimem Bolesław Prus. Bolesław - bo po ranie odniesionej pod Białką cierpiał na bóle głowy, Prus - od herbu rodzinnego.

W roku 1874 Głowacki związał się z "Kurierem Warszawskim", na łamach którego ukazała się seria siedmiu utworów z cyklu "Szkice warszawskie". Ta sama gazeta od roku 1875 zaczęła zamieszczać "Kartki z podróży" (felietony i reportaże) oraz "Kronikę tygodniową". Kariera felietonisty w kilku czasopismach, którą początkowo traktował drugorzędnie (miał wtedy pracę kasjera w banku), przyniosła Prusowi dochody i zapewniła stabilizację finansową. Pozwoliło mu to na małżeństwo z kuzynką Oktawią Trembińską, w której zakochał się jako uczeń liceum. Nie mieli dzieci, a ich przybrany syn Emil w wieku 18 lat popełnił samobójstwo z powodu nieszczęśliwej miłości.

W "Kurierze Warszawskim" od 1875 roku do 1887 roku ukazało się 345 felietonów tygodniowych autorstwa Głowackiego. Innym ważnym czasopismem w życiu artysty był "Kurier Codzienny", w którym w latach 1887 - 1901 opublikował aż 373 felietonów.

Lata 1905 - 1911 to okres współpracy Prusa z "Tygodnikiem Ilustrowanym", dla którego napisał 178 kronik. W 1876 roku Prus rozpoczął współpracę z czasopismem "Ateneum" (do którego pisał głównie "Kroniki miesięczne"), natomiast w 1877 z tygodnikiem "Nowiny". W 1882 objął redakcję tej gazety. Na jej łamach zamieścił m.in. kontrowersyjny dokument "Szkic programu w warunkach obecnego rozwoju społeczeństwa", w którym proklamował program pozytywistycznej pracy i opowiadał się przeciwko kolejnym powstaniom.

Większość opowiadań, nowel, a później powieści Prusa była po raz pierwszy publikowana na łamach gazet, z którymi współpracował. Pierwszą dużą powieścią Prusa była "Placówka" (1885-1886) - ukazująca się początkowo na łamach czasopisma "Wędrowiec". Następnie powstała "Lalka" (1887-1889 w "Kurierze Codziennym", wydanie książkowe 1890), "Emancypantki" (1890-1893 w "Kurierze Codziennym", wydanie książkowe 1894) i w końcu - powieść historyczna "Faraon" (1895-1896 w "Tygodniku Ilustrowanym", wydanie książkowe 1897).

Prus angażował się w działalność społeczną: działał m.in. w Towarzystwie Dobroczynności, Seminarium dla Nauczycieli Ludowych w Ursynowie, był prezesem Stowarzyszenia Kursów dla Analfabetów Dorosłych. W swoim testamencie ufundował stypendia dla utalentowanych dzieci pochodzących z ubogich wiejskich rodzin. Był też honorowym członkiem towarzystw szachistów i cyklistów.

Bolesław Prus zmarł na atak serca 19 maja 1912 r. w Warszawie. Jego pogrzeb, który odbył się 22 maja, zgromadził tłumy i przerodził się w wielką manifestację mieszkańców Warszawy. Został pochowany na cmentarzu na Powązkach, gdzie na pomniku, wykonanym przez Stanisława Jackowskiego, znajduje się napis "Serce serc".

Źródło: www.dzieje.pl

ZNANE UTWORY

Bolesław Prus
Placówka

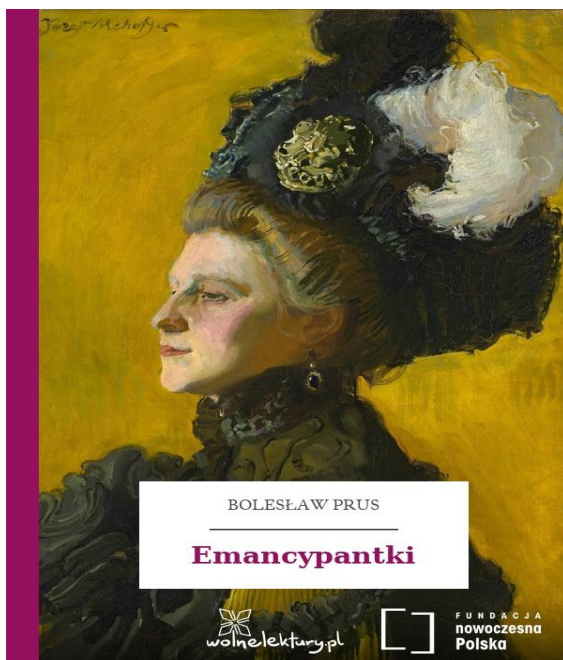

SIEDMIORÓG

Bolesław Prus
Lalka

Siedmióróg

BOLESŁAW PRUS

Emancypantki

wolnelektury.pl

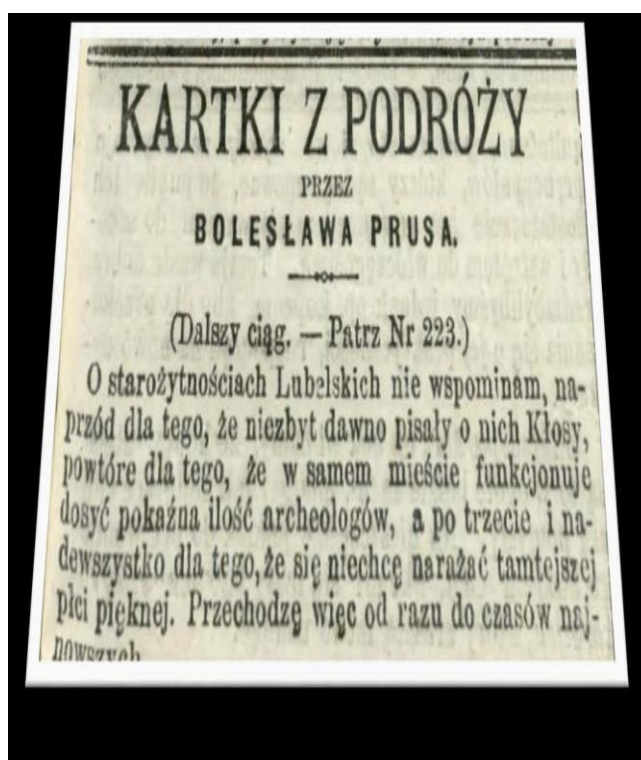
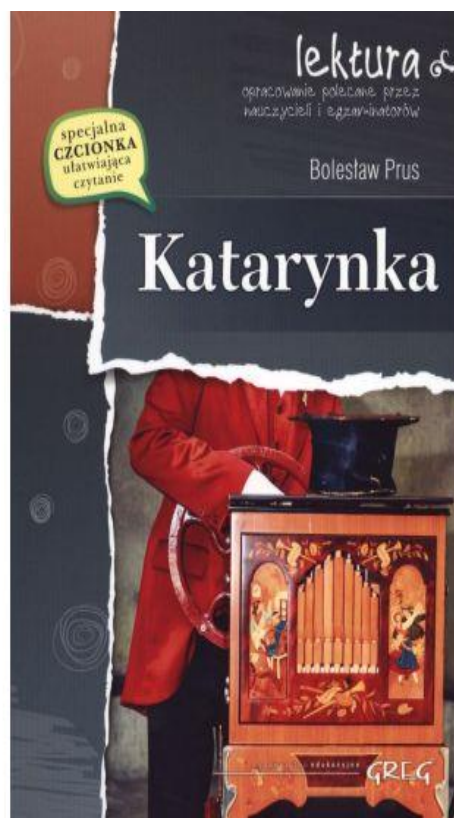
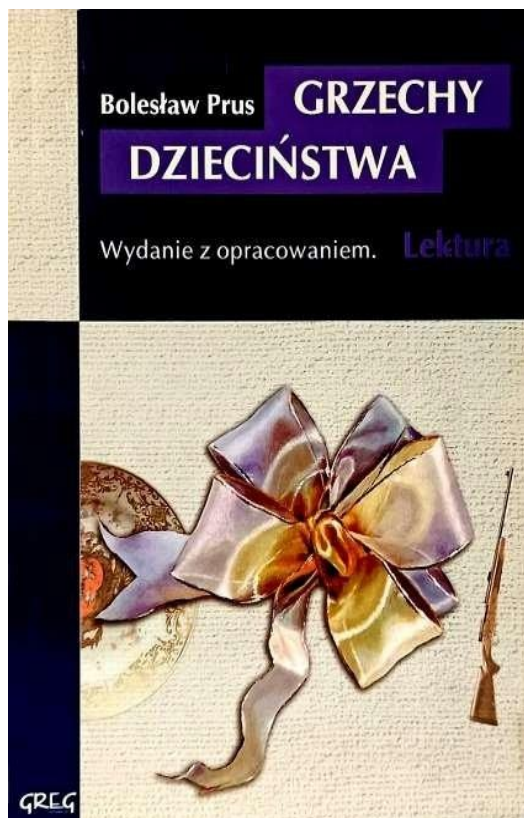
FUNDACJA
nowoczesna
Polska

FARAON

SAGA
FANTASY

Bolesław Prus

"Najniebezpieczniejszy
jest człowiek
ze słabą głową,
małym sercem
i wielką pychą".

-Bolesław Prus

” WielkieSlova.pl

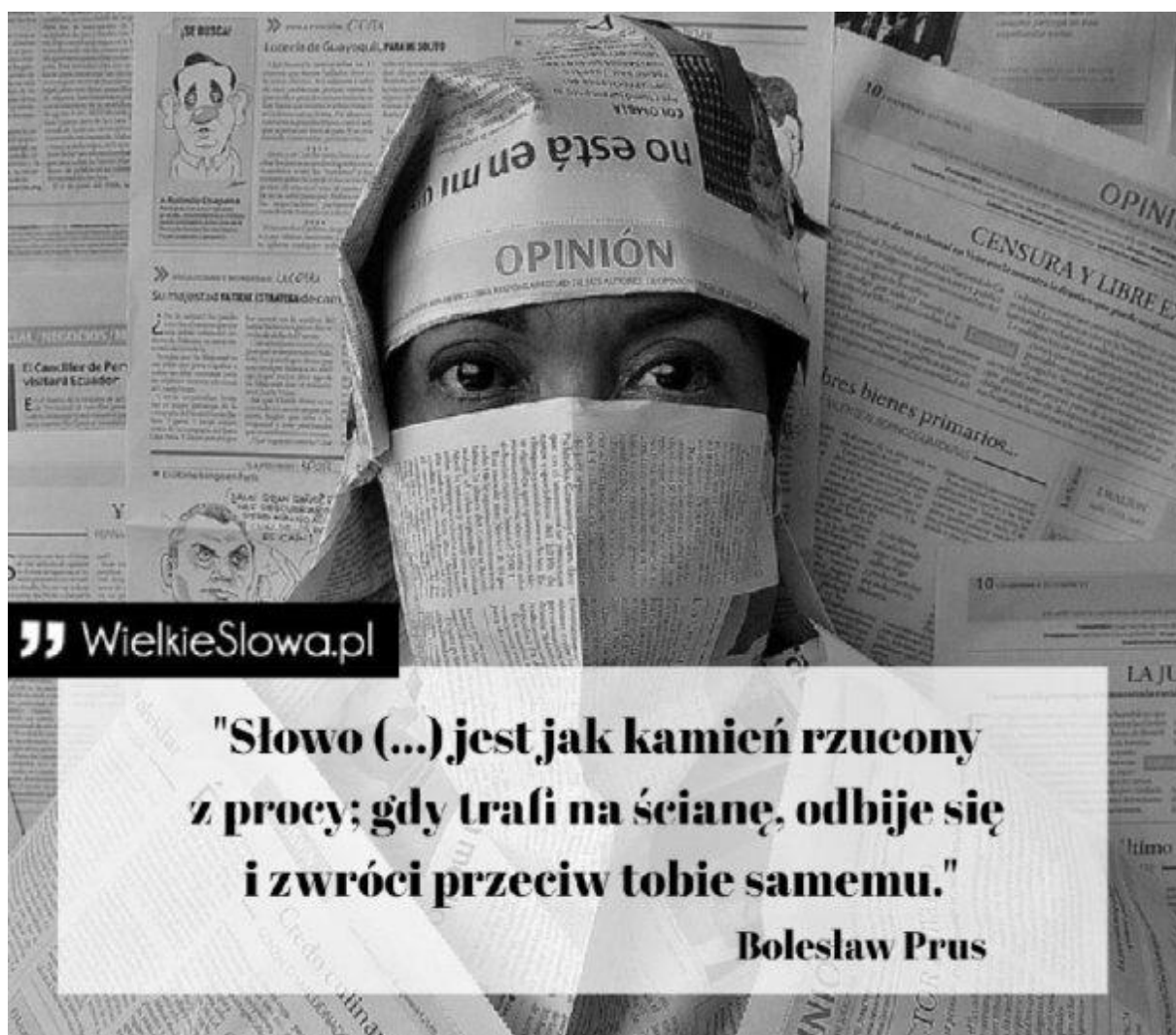
Bolesław Prus

**"Pozwólmy ludziom być
szczęśliwymi według
ich własnego uznania."**

- Bolesław Prus

wielkieslova.pl

A dark, moody photograph of a bookshelf filled with books, serving as the background for the quote.

#CYTATY

**GDY ZAŚ MĘŻCZYŻNA
NAPRAWDĘ KOCHA KOBIETĘ,
NIE MA OFIARY, KTÓREJ BY
NIE SPEŁNIŁ, OWSZEM -
O KTÓRĄ BY SIĘ UPOMNIAŁ
JAK O ŁASKĘ.**

Bolesław Prus
"Encyklopedia"

A black and white photograph of a person sitting on a bench, looking out over a body of water with bare trees in the background.

"WŁASNE CIERPIENIA UCZĄ,
ŻE NIKOMU NIE NALEŻY
ROBIĆ ŻADNEJ PRZYKROŚCI..."

- BOLESŁAW PRUS

wielkieslowa.pl

wielkieslowa.pl

"(...) miłość mierzy się
ilością cierpień..."

- Bolesław Prus, Lalka

wielkieslowa.pl

wielkieslowa.pl

*Pluń na wszystko, co minęło:
na własną boleść i na cudzą nikczemność...
Wybierz sobie jakiś cel,
jakikolwiek i zacznij nowe życie.*

*Bolesław Prus
„Lalka”*